פרשת ויקרא

פ׳ זכור

א. אין אָנהויב פרשת ויקרא (פ׳ הקרבנות) שטייט, אדם כי יקריב מכם קרבן להוי׳. אין פלוג איז ניט פאַר־שטאַנדיק: אויב דער פירוש איז נאָר כפשוטו, אַז דער „מכם" גייט אויפן וואָרט „אדם", אַז אַ מענטש פון אייך וועט מקריב זיין, האָט ער גע־דאַרפט זאָגן אדם מכם כי יקריב, פאַרוואָס זאָגט ער אדם כי יקריב מכם?

איז דאָך באַוואוסט וואָס ס׳שטייט אויף דעם אין חסידות, אַז דערמיט קומט ער אויך דערקלערן דעם ענין פון קרבנות ברוחניות — אין עבודה בנפש האדם.

עס איז דאָך באַוואוסט דער דיוק רז״ל[1] אויפן פסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל. וואָס פון דעם איז פאַרשטאַנדיק, אַז אַלע עבודות וואָס זיינען געווען אין משכן ומקדש הגשמי, זיינען אויך דאָ אין רוחניות — אין דעם מקדש הרוחני וואָס איז פאַראַן אין יעדן אידן.

דאָס איז בנוגע אַלע עבודות. מכל שכן עבודת הקרבנות, וואָס אויך אין מקדש הגשמי גופא — וואָס כפשוטו איז דאָס געווען אַן עבודה גשמית און מען האָט מקריב געווען אַ בהמה גשמית — איז אין פנימיות דאָס אויך געווען אַן עבודה רוחנית.

דערפאַר האָט געדאַרפט זיין — בשעת הקרבת הקרבן — די באַ־טייליקונג פון די כהנים מיט זייער עבודה, און די לויים בשירם וזמרם, וואָס דאָס זיינען ענינים רוחניים. ווי עס שטייט אין זהר[2] דכהני בחשאי וברעותא דלבא — המשכה, ולויים בשירה וזמרה — העלאה מלמטה למעלה.

איז דאָך עבודת הקרבנות אויך אין מקדש געווען אַן עבודה רוחנית, און מכל שכן עבודת הקרבנות ווי עס איז ביי יעדן אידן.

די דערקלערונג פון פסוק לויטן טייטש פון אַלטן רבי׳ן[3]: „אדם כי יקריב", ווען אַ מענטש וויל נתקרב ווערן צו אלקות (וואָס דער ענין פון קרבן איז קירוב הכחות והחושים)[4], איז „מכם קרבן להוי׳", דאַרפט איר מקריב זיין פון אייך אַליין.

ב. אין דעם אַליין זיינען פאַראַן צוויי פרטים: א) „מכם", דער קרבן פון נפש האלקית. ב) „מן הבהמה", די בהמה וועלכע געפינט זיך אין דעם מענטשנס האַרץ, ד. ה. פון נפש הבהמית. וואָס אויף דעם רעכנט

---

1) זע אויבן עמוד 165.

2) חלק ג לט, א. זע אויך ביאורי הזהר ריש פרשת ויצא, לקוטי תורה ואתחנן ד״ה וידעת (השני) פרק ב. שם סוכות ד״ה ושאבתם (השני) פרק א.

3) ד״ה ושאבתם מים חג הסוכות תש״א (סה״מ קונט׳ ח״ב תנ, א־ב). קונטרס לימוד החסידות פרק יב. זע אויך לקוטי תורה ד״ה אדם כי יקריב.

4) ספר הבהיר סימן מו (קט). זע אויך זהר חלק ג ה, א. של״ה מסכת תענית (ריא, ב). זע אויך פרי עץ חיים שער התפלה פרק ה.

אויס דער פסוק ווייטער: „מן הבקר ומן הצאן" — די פרטי המדריגות פון נפש הבהמית, ווי עס ווערט דערקלערט אין חסידות [5].

און דער תכלית איז ניט אין דער עבודה פון נפש האלקית מצד עצמה, נאר אין בירור נפש הבהמית דוקא.

און אויך דאס איז מרומז אין פסוק. ביי דעם ווארט „מכם", זאגט ער קרבן להוי', און נאך דעם ווי ער זאגט מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, פירט ער אויס לרצונו לפני הוי', פאר הוי' [6], העכער פון הוי', ווייל דער בירור פון נפש הבהמית דערלאנגט העכער, אזוי ווי עס שטייט [7], ורב תבואות בכח שור.

דערפאר דערלאנגט דער קרבן פון „מכם" נאר צום שם הוי'. אמת טאקע אז אויך דער קרבן פון „מכם" איז ניט צו „אלקים", בגימטריא הטבע (אלקות וואס באהאלט זיך אין טבע), נאר צו הוי' דוקא, ווי עס ווערט דערקלערט אין זהר [8] אויפן פסוק זובח לאלקים יחרם, און דאך קומט עס ניט צו דער עלי' דורך דעם בירור הגוף ונפש הבהמית, וואס דורך דעם דוקא דערלאנגט מען נאך העכער, לפני הוי', למעלה מהשתלשלות לגמרי, ווי עס שטייט [9], כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא בכולהו עלמין, אור שבכל העולמות בשוה [10].

ג. אין סדר הקרבת הבהמה בגשמיות האט מען די ערשטע זאך געדארפט זען אז די בהמה זאל זיין א גאנצע. מען האט איר געדארפט בודק זיין זי זאל ניט האבן קיין מום, און ערשט דאן „ירצה לקרבן".

דאס זעלבע איז ביי קרבנות ברוחניות. ביי עבודת הקרבת בהמה הרוחנית, איז איידער מען גייט צו מקריב זיין דעם נפש הבהמית להוי', דארף מען צום ערשטן זען אז די בהמה — דער נפש הבהמית, זאל זיין בשלימות און ניט האבן קיין מום [11].

דערפאר איז בתחלת העבודה — בדיקה, בודק זיין בכל פינות נפשו, אין מוחין, אין מדות ובפרט אין די דריי לבושים מחשבה דבור ומעשה, צו וויסן די ענינים וועלכע טויגן ניט, און מתקן זיין זיי.

בכדי אז די בדיקה זאל זיין אדעתא דנפשי', ניט בדרך מצות אנשים מלומדה, דארף ער וויסן אז דאס איז אים נוגע בחיי נפשו ממש. דאן וועט די בדיקה זיין ווי עס דארף זיין, און אויך די תיקונים וועלכע פאדערן זיך, וועט ער דורכפירן בפועל, ווארום ער וויס דאך אז דאס איז אים נוגע בחיי נפשו.

ד. ווען ער וועט זיך עוסק זיין אין עבודת הבדיקה און זיך פאר־

---

5) קונטרס התפלה פרק ח.

6) לקוטי תורה ד"ה לבאר כי אדם כי יקריב.

7) משלי יד, ד.

8) חלק ג ה, א. — ועל פי זה יומתק דיוק לשון רז"ל (מנחות קי, א): לבעל הדין לחלוק. — ומש"כ (מנחות שם) גם שם א"ל, יעויין זהר חלק ג לא, א. קלב, א.

9) זע תניא פרק כז. לקוטי תורה ריש פרשת פקודי, שם פרשת חוקת ד"ה על כן יאמרו פרק ב.

10) זע ד"ה באתי לגני תש"י פרק א. באתי לגני תשי"א (סה"מ באתי לגני ח"א ע' לד. סה"מ מלוקט ח"א ע' ח).

11) ביאור הענין מובן על פי מה שנתבאר בתו"א מקץ (לו, ג). הוספות לתו"א (יא, ד). ועוד.

טראַכטן אין זיין מעמד ומצב אדעתא דנפשי', וועט ער זיך אַפּט מאָל כאַפּן, אַז אויב אַפילו איצטער איז ער ניט קיין בעל עבירה, איז דאָך אָבער „וחטאתי נגדי תמיד", אַז די חטאים וואָס ער האָט געטאָן במשך ימי חלדו (פון זיין פריסטער יוגנט אָן), אויך די וואָס ער האָט געטאָן פאַר בר מצוה [12]), זיינען דאָך פאַר־בליבן, וואָרום ער האָט זיי נאָך ניט אין גאַנצן מתקן געווען.

אַ ראי' אַז ער האָט נאָך די חטאים ניט מתקן געווען און ער האָט נאָך ניט געטאָן קיין תשובה ווי עס דאַרף זיין: אויב זיין תשובה וואָלט געווען ווי מען דאַרף, וואָלט זיין עבודה געווען שטאַרקער, ווייל דאָס וואָס ער איז געווען פריער בארץ צי' וצלמות, האָט געדאַרפט ביי אים דערוועקן אַ גרויסע תשוקה און אַן אהבה צו אלקות, אַן אהבה וואָס זדונות נעשו לו כזכיות [13]), און ער זעט אַז ביי אים איז ניט אַזוי;

אדרבה, ווען ער באַטראַכט זיך אין זיין מצב ווי ער איז באמת, ניט וועלן מאַכן זיך גרינג און ניט וועלן אָפּנאַרן זיך, פילט ער ביי זיך אַז ער שטייט אין אַ פאַרקערטן ציור, ניט נאָר אַז עס איז ניט „נעשו כזכיות" — נאָר עס איז געבליבן אַן עבירה, וואָס דערפאַר ציט אים צו אַן עבירה — עבירה גוררת עבי־רה [14]), זעט ער דאָך אַז ער האָט נאָך קיין תשובה ווי עס דאַרף צו זיין ניט געטאָן.

דאָס הייסט, אַז דער „וחטאתי נגדי תמיד" איז ביי אים ניט דערפאַר ווייל מצד זיין איצטיקן מעמד ומצב איז ניט גענוג די פריערדיקע תשובה און ער דאַרף האָבן אַ העכערע תשובה [15]), נאָר ער האָט לכתחילה ניט מתקן געווען זיינע ענינים, און זיי זיינען אַ מסך מבדיל בינו לבין אביו שבשמים [16]), מפסיק און מונע פון עבודת הוי'.

איז בשעת ער איז זיך מתבונן אין דעם אַלעם און ווייסט אויך די גרויסקייט פון דעם ענין פון קרבנות, אַז קרבנות איז קירוב הכחות וה־חושים, ביז עס ווערט נכלל באש של מעלה, און רזא דקורבנא עולה עד רזא דאין סוף [17]), פרעגט ער ביי זיך: וואָס פאַר אַ שייכות האָט ער צו קרבנות, און ווי אַזוי איז ער ירצה לקרבן להוי', אַז ער איז „אין בו מתום"?!

צו פאַרענטפערן די קשיא, איז מוסיף כ"ק מו"ח אדמו"ר [18]) אויפן פירוש פון אַלטן רבי'ן אין דעם וואָרט „מכם" — מכם ובכם הדבר תלוי, דאָס איז אָפּהענגיק פון אייך אַליין, ניט קוקנדיק אויף זיין מעמד ומצב און אויף דעם וואָס ער איז אַדורך ביז איצט, פונדעסטוועגן איז בכם הדבר תלוי, ביז אַז יעד־דער איד קען זאָגן [19]), מתי יגיעו מעשיי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב.

---

12) פוקח עורים פרק כא־כב. זע אויך שלחן ערוך אורח חיים סוף סימן שמ"ג. סנהדרין נה, ב.

13) זע תניא פרק ז.

14) אבות פרק ד, משנה ב.

15) זע תניא פרק כט. אגרת התשובה סוף פרק יא.

16) זע תניא פרק יז.

17) זע זהר חלק ב רלט, א. זהר חלק ג כו, ב.

18) ד"ה באתי לגני תש"י פרק ב.

19) תנא דבי אלי' רבה פרק כה.

ה. דער סדר אין הקרבת הקרבן בגשמיות איז, אַז נאָכדעם ווי מען געפינט אויס אַז די בהמה איז אַ תמימה אָן אַ מום, דאַרף מען זי שחט׳ן. אויך נאָך דער שחיטה בלייבט איבער דער קערפּער פון דער בהמה גאַנץ, מען נעמט נאָר אַרויס איר חיות. דאַן איז מען איר מקריב אויפן מזבח, וואו עס ווערט פאַרברענט אויך איר גשמיות׳דיקער קערפּער. — ביי אַלע קרבנות דעם חלב, און ביי קרבן עולה, התחלת הקרבנות, די גאַנצע בהמה, כליל למזבח — אין דעם ג־טלעכן פייער וואָס פלעגט אַראָפּ־קומען מלמעלה.

אַזוי אויך אין רוחניות. נאָך דעם וואָס מען איז מתקן די מומים, דאַרף זיין שחיטה, שחט׳ן דעם גוף און נפש הבהמית, ד. ה. אַרויסנעמען דעם קאָך און חיות פון ענינים גשמיים. די דברים גשמיים אַליין בלייבן גאַנץ, אָבער זיי זיינען אָן אַ קאָך, ער באַנוצט זיך מיט זיי נאָר בכדי ער זאָל האָבן אַ תוספת כוח אין עבודת הוי׳, כמאמר [20]) חמרא וריחא פקחין, דלא [21]) אכלי בישרא דתורא לא דקדקתי טעמו של דבר, וואָס דאָס איז דאָך דער ציווי בכל דרכיך דעהו [22]), אַז אַלע ענינים זאָלן זיין לשם שמים. אָדער נאָך טיפער, ניט נאָר אויסנוצן די דברים הגשמיים צוליב קדושה נאָר מאַכן פון זיי אַליין מצוה וקדושה, — ווי אכילת שבת ויום טוב, אָדער ווי ציצית מצמר גשמי און תפילין מקלף גשמי.

און דאַן קען זיין די הקרבה, אַז דער גוף און נפש הבהמית זאָלן נכלל ווערן אין ג־טלעכן פייער וואָס אין דער נשמה, אַזוי ווי עס שטייט, רשפי׳ רשפי אש שלהבת י־ה, ואמרו רז״ל, כאש של מעלה [23]), דאָס איז די אהבה פון דער נשמה צום אויבערשטן — און אין איר ווערן נכלל דער גוף ונפש הבהמית, אַז אויך דער נפש הבהמית באַקומט אַן אהבה צו דעם אויבערשטן, אַזוי ווי עס שטייט ואהבת את הוי׳ אלקיך בכל לבבך ואמרו רז״ל [24]) בשני יצריך.

(פון מאמר ד״ה באתי לגני, תשי״ב)

פ׳ זכור

ו. מלחמת עמלק מיט אידן, געפינען מיר, בכלל, אין פיר זמנים: א) באַלד ווי די אידן זיינען אַרויס פון מצרים. ב) אין די לעצטע יאָרן וואָס די אידן זיינען געוועזן אין מדבר, איידער זיי זיינען אַריין אין ארץ ישראל (נאָר דאַן האָט זיך עמלק פאַרשטעלט פאַר אַ כנעני) [25]). ג) אין די ערשטע יאָרן פון זייער זיין אין ארץ ישראל, נאָך דעם מינוי פון שאול המלך און פאַרן בנין בית המקדש (וואָס אַזוי איז דער סדר אין די ג׳ דברים שנצטוו בכניסתם לארץ: מינוי מלך, מלחמת עמלק ובנין בית המקדש). ד) בדרא דמלכא משיחא.

דברי ימי ישראל, זינט אידן זיי־

---

20) יומא עו, ב. על פי הגירסא שהובאה בתניא פרק ז ובכמה מקומות בדא״ח.

21) בבא קמא עב, א.

22) זע רמב״ם הלכות דיעות פרק ג. טור ושולחן ערוך אורח חיים סימן רל״א.

23) שיר השירים ח, ו. ילקוט שם. ביאור שייכות אהבת נפש האלקית לאש של מעלה ראה ד״ה באתי לגני תשי״ב פרק ג (סה״מ באתי לגני ח״א ע׳ מ. סה״מ מלוקט ח״א ע׳ כב־כג).

24) ברכות נד, א.

25) במדבר רבה יט, כ. תנחומא פרשת חוקת הובא בתוספות ראש השנה ג, א ד״ה וישמע הכנעני.